

Załącznik
do Uchwały Nr XL/245/20
Rady Miejskiej w Bogatyni
z dnia 19 czerwca 2020 roku

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla Miasta i Gminy Bogatynia na 2020r.

Spis treści:

1. Podstawy Prawne.	4
2. Wstęp.	4
3. Realizacja Programu.	4
4. Diagnoza stanu problemów alkoholowych na terenie Gminy Bogatynia.	5
4.1. Dane demograficzne Bogatyni	5
4.2. Mieszkańcy Gminy Bogatynia.	6
4.2.1. Dane statystyczne dotyczące problematyki alkoholowej.	8
4.2.2. Dostępność napojów alkoholowych.	8
4.2.3. Kwoty wydane przez mieszkańców Gminy Bogatynia na zakup napojów alkoholowych.	8
4.2.4. Wybrane przestępstwa i wykroczenia związane z nadużywaniem alkoholu.	9
4.2.5. Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.	11
4.2.6. Punkt Konsultacyjno – Informacyjny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.	12
4.2.7. Pomoc BOPSiWR.	12
4.2.8. Oddział Leczenia Uzależnień w Sieniawce.	14
4.2.9. Lokalna diagnoza i monitorowanie zjawiska.	14
5. Stan zasobów w sferze rozwiązywania problemów alkoholowych na terenie Gminy Bogatynia.	25
5.1. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Bogatyni.	25
5.2. Ośrodek Rozwiązywania Problemów Uzależnień i Pomocy Rodzinie w Bogatyni.	26
5.3. Grupy samopomocowe.	28
5.4. Komisariat Policji w Bogatyni.	28
5.5. BOPSiWR.	29
5.6. Profilaktyka.	29
5.7. Zasoby poza gminne działające na rzecz Gminy.	29
5.7.1. Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Bogatyni.	29
5.7.2. Sąd Rejonowy w Zgorzelcu.	30
5.7.3. Prokuratura Rejonowa w Zgorzelcu.	30
5.7.4. Oddział Leczenia Uzależnień w Sieniawce.	30
6. Analiza SWOT.	30
6.1. Analiza SWOT – opis metody.	30
7. Najważniejsze problemy związane ze spożywaniem alkoholu.	33
7.1. Szkody zdrowotne i rozwojowe występujące u młodych Polaków spowodowane alkoholem.	33
7.2. Szkody zdrowotne spowodowane piciem alkoholu przez dorosłych.	34
7.3. Zaburzenia życia rodzinnego związane z alkoholem, w tym zjawisko przemocy w rodzinie.	34
7.4. Wpływ nadużywania alkoholu przez dorosłych na dzieci.	34
7.5. Naruszenie prawa przez osoby będące pod wpływem alkoholu, w tym kierowanie pojazdem pod wpływem alkoholu.	35
7.6. Naruszanie prawa przez osoby handlujące alkoholem.	35
7.7. Problemy alkoholowe w miejscu pracy.	35
7.8. Szkody ekonomiczne związane z nadużywaniem alkoholu.	36
8. Cel główny i cele szczegółowe Programu.	36
8.1. Cel główny Programu.	36
8.2. Cele szczegółowe Programu.	37
9. Zadania Programu oraz wskaźniki ich realizacji.	37
9.1. Dział 1.	37
9.2. Dział 2.	40

10. Podmioty realizujące zadania Programu.	42
11. Finansowanie zadań ze środków Programu.	42
12. Zakładane efekty realizacji Programu.	43

1. Podstawy prawne.

- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2019 r., poz. 2277);
- Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t.j. Dz. U. z 2019 r., poz. 688 z późn. zm.);
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 4 sierpnia 2016 r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2016-2020 (Dz. U. z 2016 r., poz. 1492).

2. Wstęp.

Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi nakłada na Gminę obowiązek realizacji zadań w zakresie profilaktyki rozwiązywania problemów alkoholowych.

Podstawą do realizacji ww. zadań jest Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Zadania określone w Programie skierowane są do mieszkańców Miasta i Gminy Bogatynia.

Gminny Program określa lokalną strategię w zakresie profilaktyki uzależnień jak i minimalizacji szkód zdrowotnych oraz społecznych wynikających z picia alkoholu.

Niniejsze zapisy programowe na rok 2020 są kontynuacją realizacji ogólnego programu sektorowego uchwalone przez Radę Gminy i Miasta w Bogatyni w dniu 05.10.1993r. (Uchwała nr 310/93) i oparte są o Narodowy Program Zdrowia na lata 2016 – 2020 (Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 4 sierpnia 2016r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2016 – 2020 (Dz. U z 2016r. poz.1492).

3. Realizacja Programu.

Realizacja Programu oparta jest o systemową współpracę podmiotów, instytucji i osób fizycznych działających w obszarze profilaktyki uzależnień.

Wypracowane mechanizmy przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych pokazują, że dobrą praktyką, w przeciwdziałaniu uzależnieniom, jest współpraca instytucji samorządowych, pozarządowych, państwowych oraz związków wyznaniowych.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla Miasta i Gminy Bogatynia został opracowany we współpracy z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Do konstrukcji Programu wykorzystano sprawozdania z realizacji zadań składanych przez podmioty działające w sferze profilaktyki uzależnień oraz dane statystyczne z diagnozy środowiskowej.

4. Diagnoza stanu problemów alkoholowych na terenie Gminy Bogatynia.

Według szacunków Światowej Organizacji Zdrowia (WHO) wynika, że alkohol pije 2,3 mld ludzi na świecie (dane na rok 2016). Jest on odpowiedzialny za 5% wszystkich zgonów, co oznacza, że w 2016 r. ponad 3 mln osób zmarło w wyniku jego szkodliwego spożywania. Spośród tej grupy 2,3 mln stanowili mężczyźni.

Ze wszystkich zgonów mających związek ze spożywaniem alkoholu 28% było efektem obrażeń odniesionych w wypadkach drogowych, aktów przemocy, samookaleczenia, 21% było związanych ze schorzeniami układu trawiennego, 19% z chorobami układu krążenia, pozostałe zaś z chorobami zakaźnymi, nowotworami, zaburzeniami psychicznymi. Na schorzenia spowodowane piciem alkoholu cierpi 237 mln mężczyzn i 46 mln kobiet.¹

Dodatkowo, napoje alkoholowe są najbardziej rozpowszechnioną substancją psychoaktywną wśród młodzieży. Chociaż raz w ciągu całego swojego życia w Polsce piło 83,8% uczniów (15 – 16 lat) i 95,8% uczniów starszych (17 – 18 lat).²

Na podstawie danych szacunkowych Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych populacje osób, u których występują różne kategorie problemów alkoholowych przedstawiono poniżej.³

4.1. Dane demograficzne Bogatyni

Gmina Bogatynia liczy obecnie 22 290 mieszkańców, z czego 51,3% stanowią kobiety, a 48,7% mężczyźni. W latach 2002-2017 liczba mieszkańców zmalała o 8,5%. Średni wiek mieszkańców wynosi 40,8 lat i jest nieznacznie mniejszy od

¹ Raport Światowej Organizacji Zdrowia (WHO) z 2016r.

² <http://www.parpa.pl/images/file/Raport%20ESPAD%202015.pdf>

³ www.parpa.pl

średniego wieku mieszkańców województwa dolnośląskiego oraz porównywalny do średniego wieku mieszkańców całej Polski.

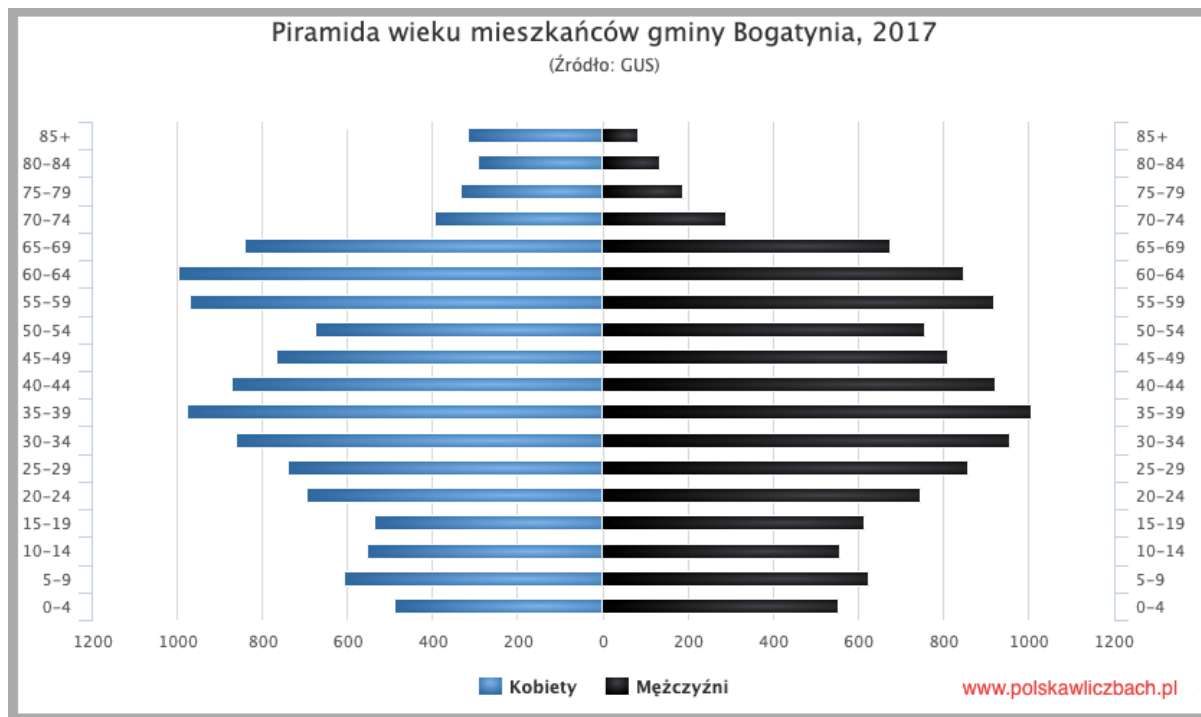

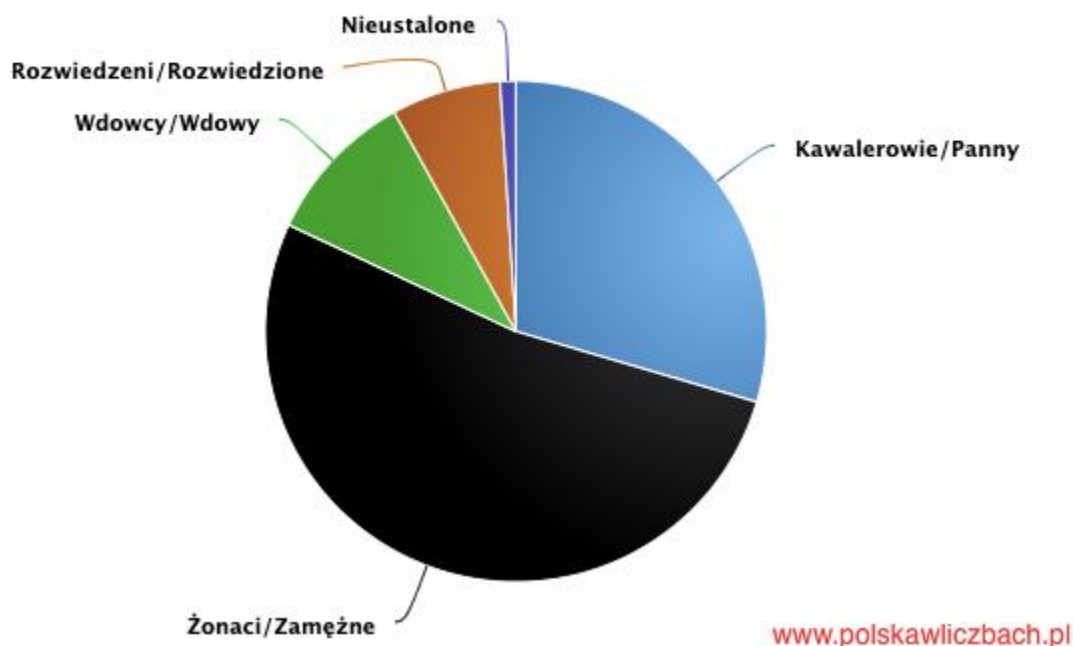
Tabela 1

4.2. Mieszkańcy Gminy Bogatynia

Mieszkańcy gminy Bogatynia zawarli w 2017 roku 104 małżeństwa, co odpowiada 4,4 małżeństwom na 1000 mieszkańców. Jest to mniej od wartości dla województwa dolnośląskiego oraz znacznie mniej od wartości dla Polski. W tym samym okresie odnotowano 2,0 rozwody przypadające na 1000 mieszkańców. 29,5% mieszkańców gminy Bogatynia jest stanu wolnego, 52,4% żyje w związku małżeńskim, 7% mieszkańców jest po rozwodzie, a 10% to wdowy/wdowcy (źródło: *Narodowy Spis Powszechny 2011*). Gmina Bogatynia ma ujemny przyrost naturalny wynoszący -96. Odpowiada to przyrostowi naturalnemu -4,07 na 1000 mieszkańców gminy Bogatynia. W 2017 roku urodziło się 186 dzieci, w tym 44,6% dziewczynek i 55,4% chłopców. Średnia waga noworodków to 3 360 gramów. Współczynnik dynamiki demograficznej, czyli stosunek liczby urodzeń żywych do liczby zgonów wynosi 0,65 i jest znacznie mniejszy od średniej dla województwa oraz znacznie mniejszy od współczynnika dynamiki demograficznej dla całego kraju.

Stan cywilny (Ludność w wieku 15+ lat) – Gmina Bogatynia

(Źródło: Narodowy Spis Powszechny 2011)

Wykres 1

W gminie Bogatynia na 1000 mieszkańców pracuje 360 osób. 35,4% wszystkich pracujących ogółem stanowią kobiety, a 64,6% mężczyźni. Bezrobocie rejestrowane w gminie Bogatynia wynosiło w 2017 roku 4,6%.

W 2017 roku przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w gminie Bogatynia wynosiło 3866,56 PLN, co odpowiada 85,4% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w Polsce.

Wśród aktywnych zawodowo mieszkańców gminy Bogatynia 1077 osób wyjeżdża do pracy do innych gmin, a 4360 pracujących przyjeżdża do pracy spoza gminy - tak więc saldo przyjazdów i wyjazdów do pracy wynosi 3283.

9,1% aktywnych zawodowo mieszkańców gminy Bogatynia pracuje w sektorze rolniczym (rolnictwo, leśnictwo), 37,1% w przemyśle i budownictwie, a 21,4% w sektorze usługowym (handel, naprawa pojazdów, transport, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja) oraz 2,2% pracuje w sektorze finansowym (działalność finansowa i ubezpieczeniowa, obsługa rynku nieruchomości).

4.2.1. Dane statystyczne dotyczące problematyki alkoholowej.

W naszej gminie kompleksową diagnozę problemów alkoholowych i innych zagrożeń społecznych przeprowadzono w latach 2001, 2004, 2007, 2010, 2013, 2016 oraz w roku 2019.

W Gminnym Programie Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przedstawione zostaną elementy diagnozy zjawiska na przestrzeni lat oraz planowanymi kierunkami działania.

4.2.2. Dostępność napojów alkoholowych.

Liczba punktów sprzedaży alkoholu zmniejsza się systematycznie:

Liczba punktów sprzedaży alkoholu w gminie Bogatynia	2016r.	2018r.	2019r.
	76	66	61

Tabela nr 2

4.2.3. Kwoty wydane przez mieszkańców Gminy Bogatynia na zakup napojów alkoholowych.

Kwoty wydawane w Gminie Bogatynia na zakup napojów alkoholowych w PLN	2016r.	2018r.	2019r.
	25.136.782,00	27. 846. 689,30	28.659.309,24

Tabela nr 3

Mieszkańcy Gminy Bogatynia w roku 2019 na zakup napojów alkoholowych wydali ponad 28,5 mln złotych. W przeliczeniu na jednego mieszkańca wynosi to ok. 1214 złotych rocznie (wliczając w to dzieci, abstynentów i osoby pijące sporadycznie).

4.2.4. Wybrane przestępstwa i wykroczenia związane z nadużywaniem alkoholu.

Liczba kierowców i rowerzystów zatrzymanych przez Policję w związku z jazdą pod wpływem alkoholu.	2016r.	2018r.	2019r.
	42	73	56

Tabela nr 4

Liczba osób zatrzymanych przez Policję do wytrzeźwienia na terenie MiGB.	2016r.	2018r.	2019r.
	21	25	29

Tabela nr 5

Ilość interwencji Straży Miejskiej związanych z nadużywaniem alkoholu.	2017r.	2018r.	2019r.
	173	116	156

Tabela nr 6

Podjęmowanie czynności zawodowych pod wpływem alkoholu.	2017r.	2018r.	2019r.
	5	4	8

Tabela nr 7

Osoby nieletnie pod wpływem alkoholu przekazane rodzicom.	2017r.	2018r.	2019r.
	2	2	8

Tabela nr 8

Art. 207 KK Znęcanie się nad rodziną.	2016r.		
	Wszczętych	Stwierdzonych	Zakończonych
	8	5	5

Tabela nr 9

Art. 207 KK Znęcanie się nad rodziną.	2017r.		
	Wszczętych	Stwierdzonych	Zakończonych
	8	6	6

Tabela nr 10

Art. 207 KK Znęcanie się nad rodziną.	2018r.		
	Wszczętych	Stwierdzonych	Zakończonych
	6	5	5

Tabela nr 11

Liczba zdarzeń związanych z przemocą domową.	2017r.	2018r.	2019r.
	Liczba interwencji		
	78	125	101

Tabela nr 12

	2017r.	2018r.	2019r.
Założone wnioski „Niebieskie Karty”.	39	52	39

Tabela nr 13

4.2.5. Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

	2016r.		
Działalność GKRPA.	Ogólne Posiedzenia Komisji.	Przeprowadzone rozmowy.	Opinie – lokalizacja punktów sprzedaży napojów alkoholowych.
	12	126	4

Tabela nr 14

	2017r.		
Działalność GKRPA.	Ogólne Posiedzenia Komisji.	Przeprowadzone rozmowy	Opinie – lokalizacja punktów sprzedaży napojów alkoholowych.
	12	136	5

Tabela nr 15

	2018r.		
Działalność GKRPA.	Ogólne Posiedzenia Komisji.	Przeprowadzone rozmowy.	Opinie – lokalizacja punktów sprzedaży napojów alkoholowych.
	12	120	8

Tabela nr 16

Działalność GKRPA.	2019r.		
	Ogólne Posiedzenia Komisji.	Przeprowadzone rozmowy.	Opinie – lokalizacja punktów sprzedaży napojów alkoholowych.
	12	132	26

Tabela nr 17

Działalność GKRPA w zakresie lecznictwa odwykowego	2016r.		
	Wnioski o leczenie odwykowe.	Zlecenie badań do biegłych.	Wnioski sądu w sprawie leczenia odwykowego.
	62	62	24

Tabela nr 18

Działalność GKRPA w zakresie lecznictwa odwykowego	2017r.		
	Wnioski o leczenie odwykowe.	Zlecenie badań do biegłych.	Wnioski sądu w sprawie leczenia odwykowego.
	39	39	19

Tabela nr 19

Działalność GKRPA w zakresie lecznictwa odwykowego	2018r.		
	Wnioski o leczenie odwykowe.	Zlecenie badań do biegłych.	Wnioski sądu w sprawie leczenia odwykowego.
	37	27	27

Tabela nr 20

Działalność GKRPA w zakresie leczenia odwykowego	2019r.		
	Wnioski o leczenie odwykowe.	Zlecenie badań do biegłych.	Wnioski sądu w sprawie leczenia odwykowego.
	60	40	30

Tabela nr 21

4.2.6. Punkt Konsultacyjno – Informacyjny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

Punkt Konsultacyjno – Informacyjny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.	2017r.	2018r.	2019r.
	Liczba rodzin korzystających z pomocy Punktu.		
	36	41	45

Tabela nr 22

4.2.7. Pomoc Bogatyńskiego Ośrodka Pomocy Społecznej i Wsparcia Rodziny.

Pomoc Bogatyńskiego Ośrodka Pomocy Społecznej i Wsparcia Rodziny	2017r.	2018r.	2019r.
	Liczba rodzin korzystających z pomocy Ośrodka ogółem.		
	746	689	794
	Rodziny korzystające ze świadczeń z powodu uzależnień.		
	68	58	65

Tabela nr 23

	2017r.	2018r.	2019r.
	Ogółem dla wszystkich zgłaszających się osób.		

Pomoc Bogatyńskiego Ośrodka Pomocy Społecznej i Wsparcia Rodziny Powody przyznawania pomocy społecznej.	1511	1356	957
	Niepełnosprawność.		
	232	227	220
	Bezrobocie.		
	295	209	168
	Ubóstwo.		
	466	386	352
	Bezradność opiekuńczo - wychowawcza		
	90	127	107
	Osoby dotknięte długotrwałą chorobą.		
	359	349	32
	Alkoholizm.		
	51	34	40

Tabela nr 24

4.2.8. Oddział Leczenia Uzależnień w Sieniawce.

Liczba pacjentów z gminy Bogatynia leczonych na Oddziale Leczenia Uzależnień w Sieniawce.	2016r.	2018r.	2019r.
	33	35	34

Tabela nr 25

4.2.9. Lokalna diagnoza i monitorowanie zjawiska.

Przyjęło się sądzić, że Polacy piją alkohol często i w dużych ilościach. Należałoby więc wnioskować, że istnieje społeczne przyzwolenie, norma, która nie

potępia częstego spożywania alkoholu, lecz przeciwnie – czyni je społecznie akceptowalnym wzorem postępowania.

Jednak nie potwierdza tego rozkład deklaracji, jaki Centrum Badania Opinii Społecznej uzyskał w trakcie badania. Ponad połowa Polaków (53%) twierdzi, że pije alkohol, ale tylko od czasu do czasu i mając ku temu dobrą okazję. Można to nazwać umiarkowanym stylem picia. Niewielkie grupy badanych deklarują częste (4%) i dosyć częste (7%) wykorzystywanie różnych okazji do napicia się alkoholu. Co szósty respondent (16%) przyznaje, że unika okazji do tego, żeby pić alkohol, a prawie co piąty (19%) deklaruje abstynencję. Warto zauważyć, że pewien normatywny styl picia nie zmienił się od dziesięciu lat, gdyż w badaniu z 1997 roku respondenci odpowiadali bardzo podobnie.⁴

Kolejne badania CBOSu (z 2010 roku) wydają się potwierdzać wskazane wcześniej tendencje Polaków w piciu alkoholu. Mianowicie: od alkoholu nie stroni ponad trzy czwarte dorosłych Polaków (76%), przy czym dwie trzecie (65%) twierdzi, że pije czasami, a co dziewiąty (11%) – że często. Ponad jedna piąta badanych (22%) deklaruje abstynencję. W ciągu ostatnich trzynastu lat zwiększyła się (o 6 punktów procentowych) grupa abstynentów, zmalał zaś (o 4 punkty) odsetek tych, którzy rzadko piją alkohol.⁵

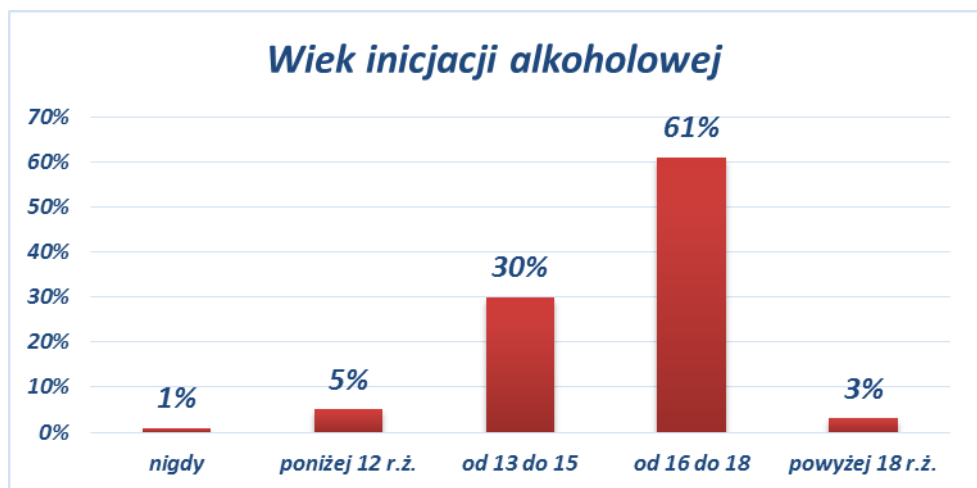
A. Wiek inicjacji alkoholowej w Gminie Bogatynia.⁶

Według przeprowadzonych badań wiek inicjacji alkoholowej wygląda następująco. 96% osób deklaruje pierwsze spożycie alkoholu przed osiągnięciem pełnoletności. Jedynie 3% wskazało na wiek powyżej 18 roku życia. 1% ankietowanych mieszkańców gminy Bogatynia nigdy nie spożywało alkoholu.

⁴ Centrum Badania Opinii Społecznej, Komunikat z badań: Postawy wobec wybranych substancji psychoaktywnych, Warszawa, marzec 2007. Źródło: www.cbos.pl/SPISKOM.POL/2007/K_039_07.PDF (dostęp: 09.10.2019)

⁵ Centrum Badania Opinii Społecznej, Komunikat z badań: *Postawy wobec alkoholu*, Warszawa, sierpień 2010. Źródło: www.cbos.pl/SPISKOM.POL/2010/K_116_10.PDF (dostęp: 09.10.2019).

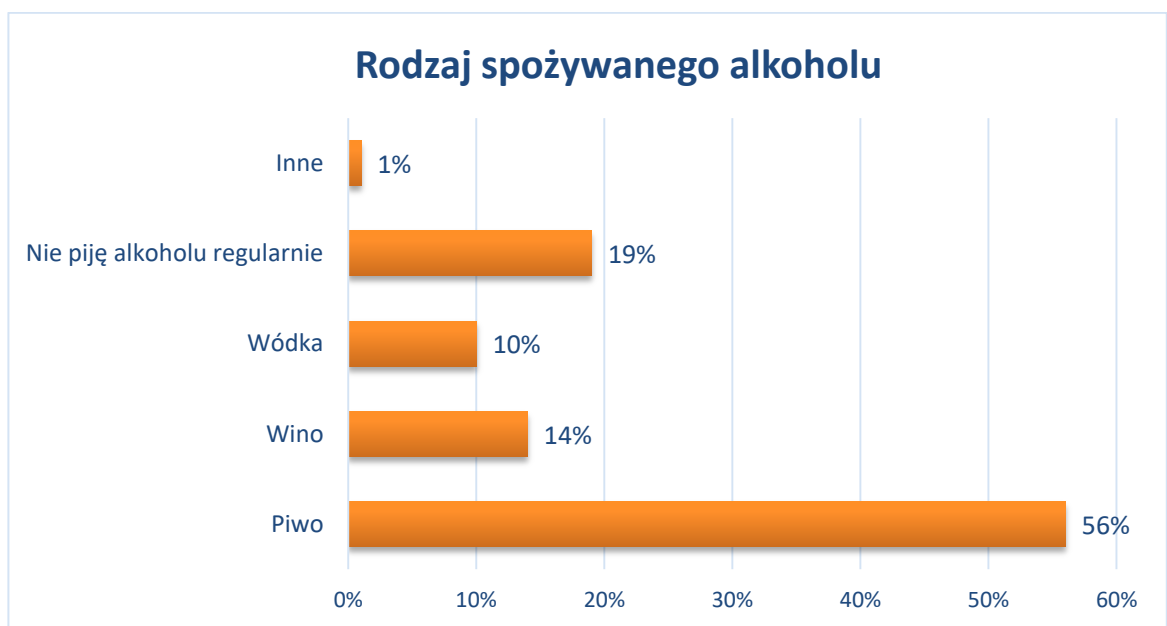
⁶ Diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych, Bogatynia – 2019
Opracowanie merytoryczne: Centrum Rozwiązywania Problemów Społecznych

Wykres 2

B. Rodzaj wypijanego alkoholu wśród mieszkańców Gminy Bogatynia.⁷

Najczęściej pojawiającą się odpowiedzią jest piwo (56%), potem wino (14%), 19% badanych zadeklarowało, że nie spożywa alkoholu regularnie.

Wykres 3

⁷ Diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych, Bogatynia – 2019
Opracowanie merytoryczne: Centrum Rozwiązywania Problemów Społecznych

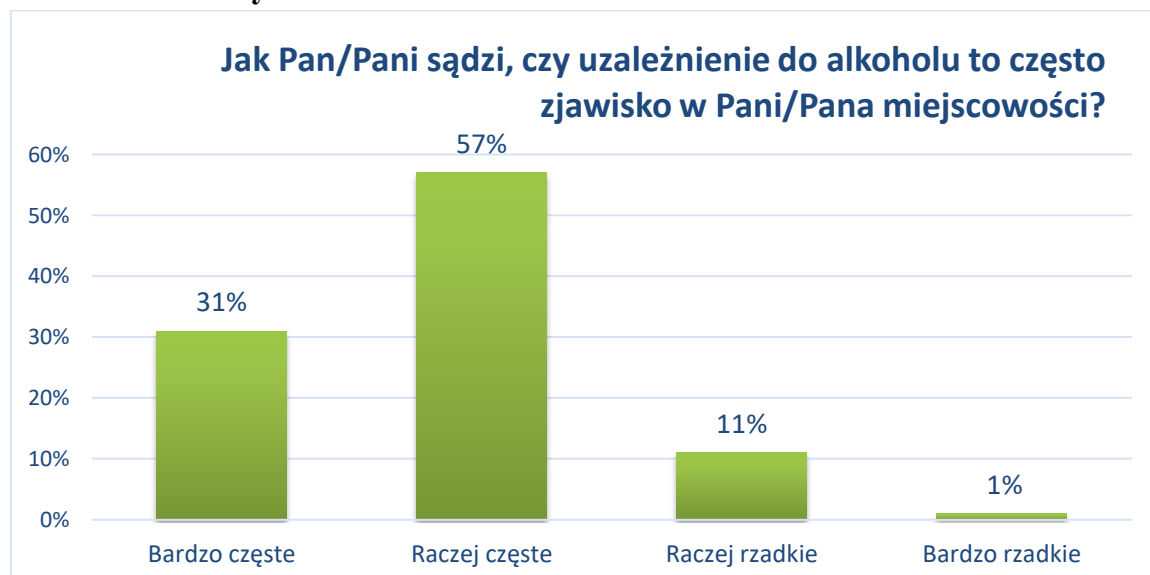
C. Częstotliwość spożywania alkoholu przez mieszkańców na terenie Gminy Bogatynia.⁸

Największa liczba badanych przyznała, że pije alkohol kilka razy w miesiącu (41%), kilka razy w tygodniu (7%), kilka razy w roku (13%). 5% badanych wskazało, że spożywa alkohol codziennie, 19% respondentów to osoby deklarujące abstynencję.

Wykres 4

D. Ocena problemu uzależnienia mieszkańców Gminy Bogatynia w swoim środowisku lokalnym.⁹

Wykres 5

⁸ Diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych, Bogatynia – 2019

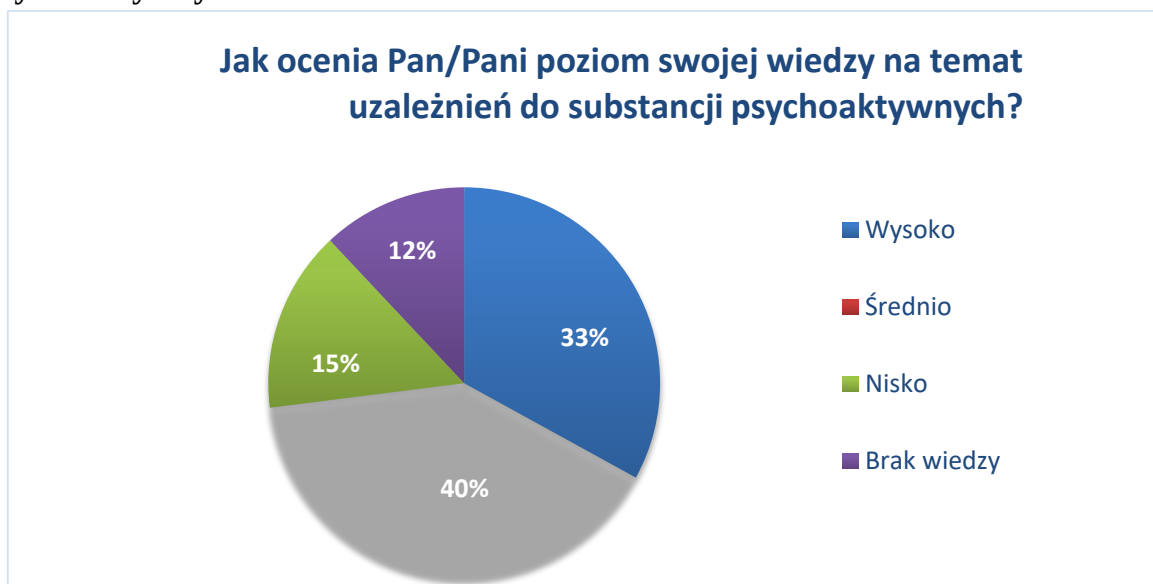
Opracowanie merytoryczne: Centrum Rozwiązywania Problemów Społecznych

⁹ Diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych, Bogatynia – 2019

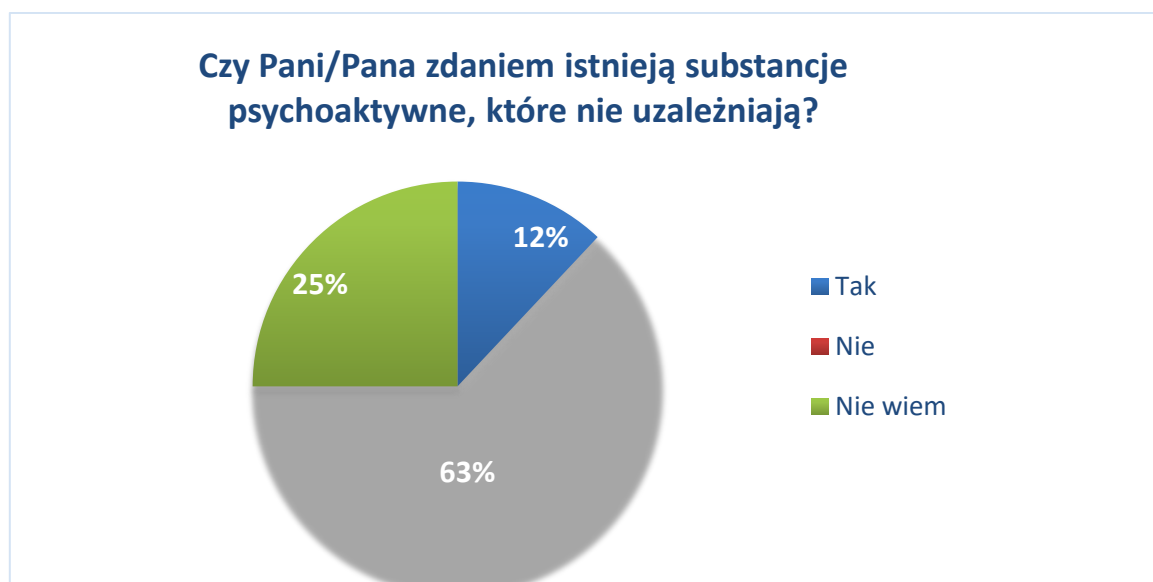
Opracowanie merytoryczne: Centrum Rozwiązywania Problemów Społecznych

Respondenci w badaniu wskazali, że uzależnienie od alkoholu, to częste zjawisko na naszym terenie - 57% wskazań. Tylko 1% osób badanych wskazało, że zjawisko uzależnienia występuje bardzo rzadko.

E. Poziom wiedzy mieszkańców Gminy Bogatynia na temat substancji psychoaktywnych.¹⁰

Wykres 6

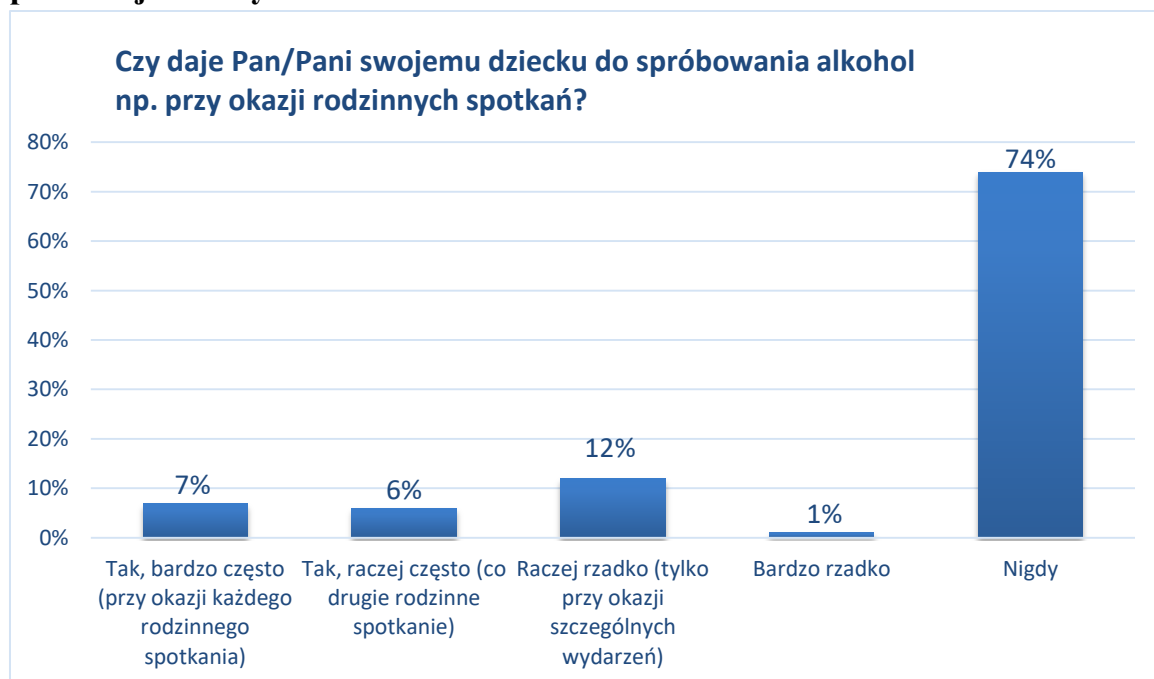
Wykres 7

Wyniki w/w badania wskazują na niski poziom wiedzy mieszkańców odnośnie substancji psychoaktywnych i ich wpływie na zdrowie. Jednym z ważniejszych

¹⁰ Diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych, Bogatynia – 2019
Opracowanie merytoryczne: Centrum Rozwiązywania Problemów Społecznych

działań, które będą ujęte w programie profilaktycznym na rok 2020, to położenie większego nacisku na przekazywanie wiedzy o szkodliwości substancji psychoaktywnych.

F. Postawy dorosłych mieszkańców Gminy Bogatynia wobec spożywania alkoholu przez najmłodszych.¹¹

Wykres 8

Wykres 9

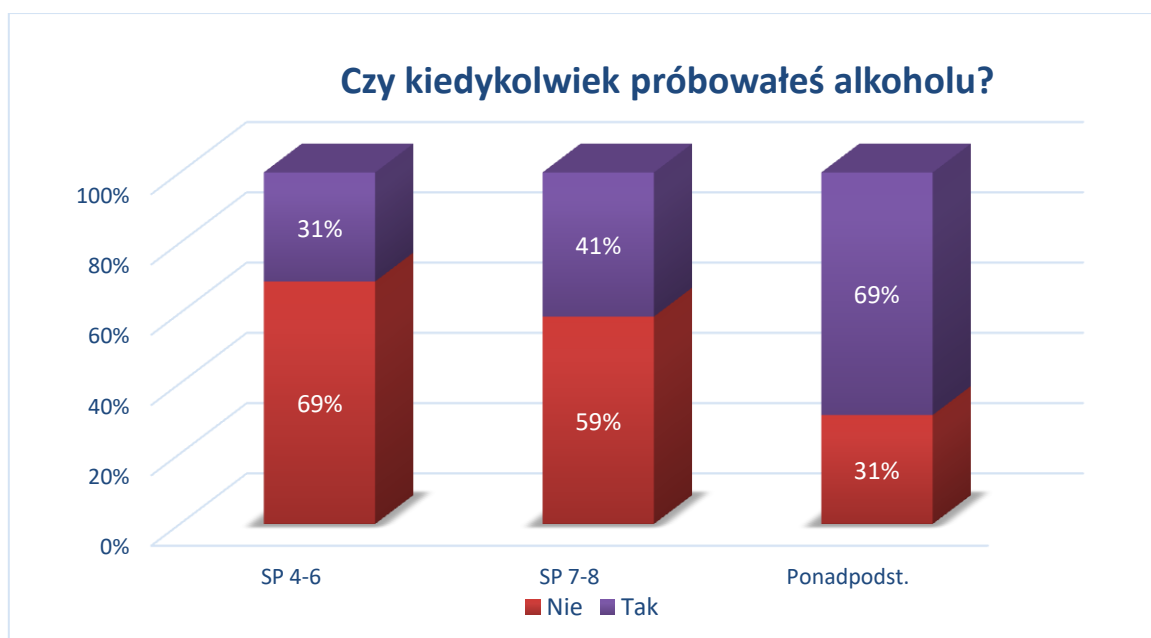
¹¹ Diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych, Bogatynia – 2019

Opracowanie merytoryczne: Centrum Rozwiązywania Problemów Społecznych

Niepokojący jest fakt, że 25% mieszkańców pozwala na konsumpcję alkoholu swoim dzieciom w trakcie spotkań rodzinnych, a jeszcze bardziej może niepokoić, że 26% badanych nie podjęłoby stanowczych działań na informację, że jego dziecko spożywało alkohol. Te wskaźniki wyraźnie korelują z poziomem wiedzy na temat szkodliwości substancji psychoaktywnych respondentów, a postawami związanymi ze spożywaniem alkoholu wobec najmłodszych.

G. Spożywanie alkoholu przez dzieci i młodzież z terenu Gminy Bogatynia¹²

Inicjację alkoholową ma za sobą 31% uczniów SP 4-6, 41% uczniów SP 7-8 oraz 69% uczniów szkół ponadpodstawowych.

Wykres nr 10

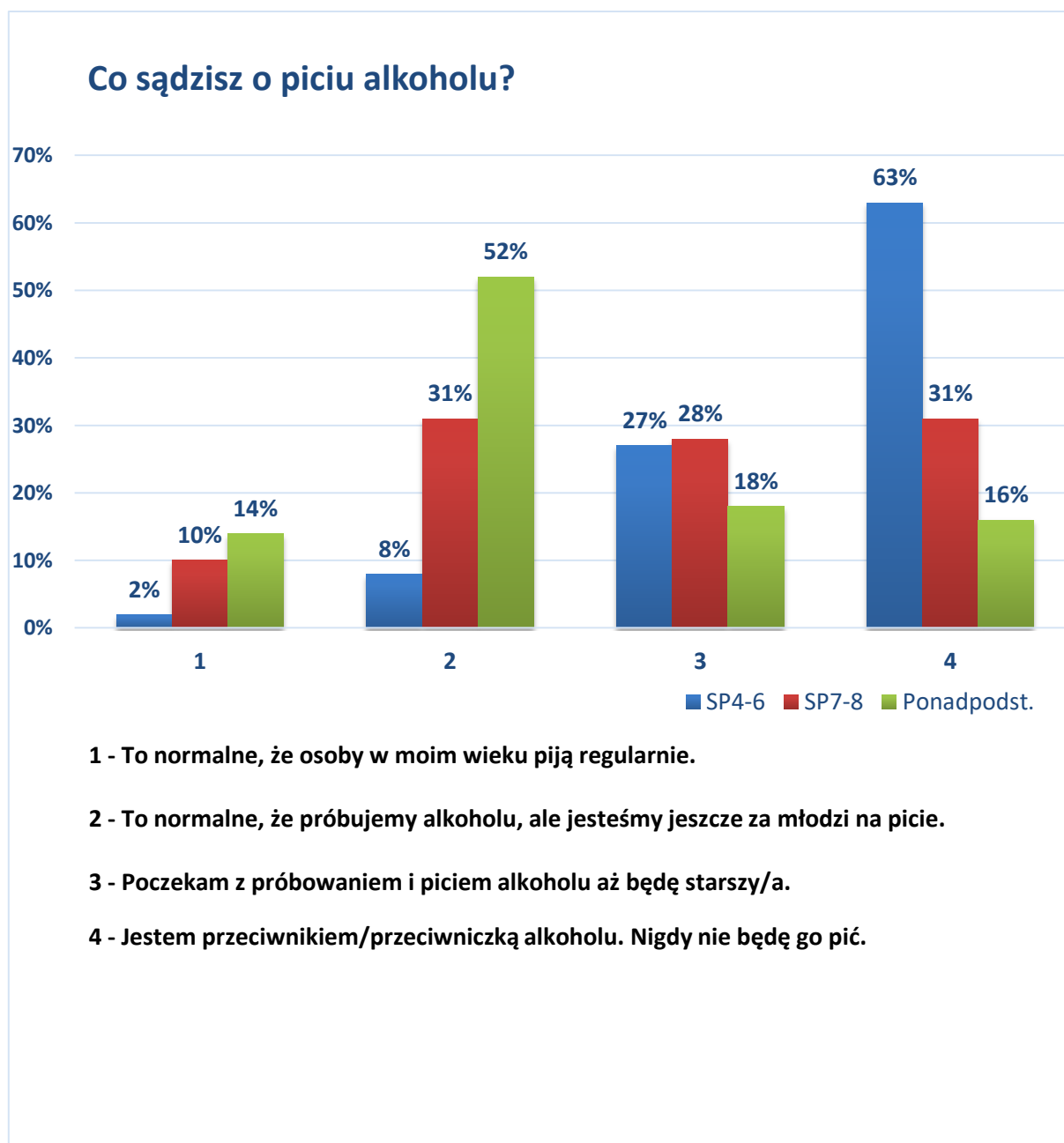
Średnia wieku inicjacji alkoholowej dla uczniów klas młodszych szkół podstawowych wyniosła 10 lat, dla starszych jest to 11 lat, natomiast dla szkoły ponadpodstawowej wynosi 14 lat. Najczęściej deklarowaną okolicznością inicjacji alkoholowej uczniów szkoły podstawowej, zarówno dla młodszych, jak i starszych uczniów, jest towarzystwo rodziny (odpowiednio po 14%), a 19% w szkole ponadpodstawowej. Aczkolwiek, większość badanych wskazała, że to pytanie ich nie dotyczy (odpowiednio 60%, 59% i 32%). Wśród uczniów szkoły ponadpodstawowej

¹² Diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych, Bogatynia – 2019
Opracowanie merytoryczne: Centrum Rozwiązywania Problemów Społecznych

deklarowanymi okolicznościami pierwszego spożywania alkoholu są spotkania z znajomymi (27%), impreza i domówka (14%).

Wynik wydaje się potwierdzać prawidłowość związaną z psychospołecznym rozwojem człowieka w wieku dorastania. Dla młodzieży najważniejszą społeczną grupą odniesienia są rówieśnicy. To utrzymanie pozycji w grupie znajomych jest jedną z najsilniejszych motywacji, aby sięgnąć po alkohol. Prawidłowość tę można wykorzystać w dobrym celu. Planując oddziaływania profilaktyczne kierowane do dzieci i młodzieży warto wykorzystywać proces uczenia się rówieśniczego. Jest to sytuacja, w której dorastający człowiek czerpie pozytywne poglądy i postawy nie tylko od nauczyciela czy pedagoga, ale głównie od swoich rówieśników. Jeśli podczas warsztatów profilaktycznych zostaną przeprowadzone odpowiednio dobrane ćwiczenia i zabawy, uczniowie sami wyciągną wnioski dotyczące alkoholu i będą mieli okazję podzielić się nimi z grupą.

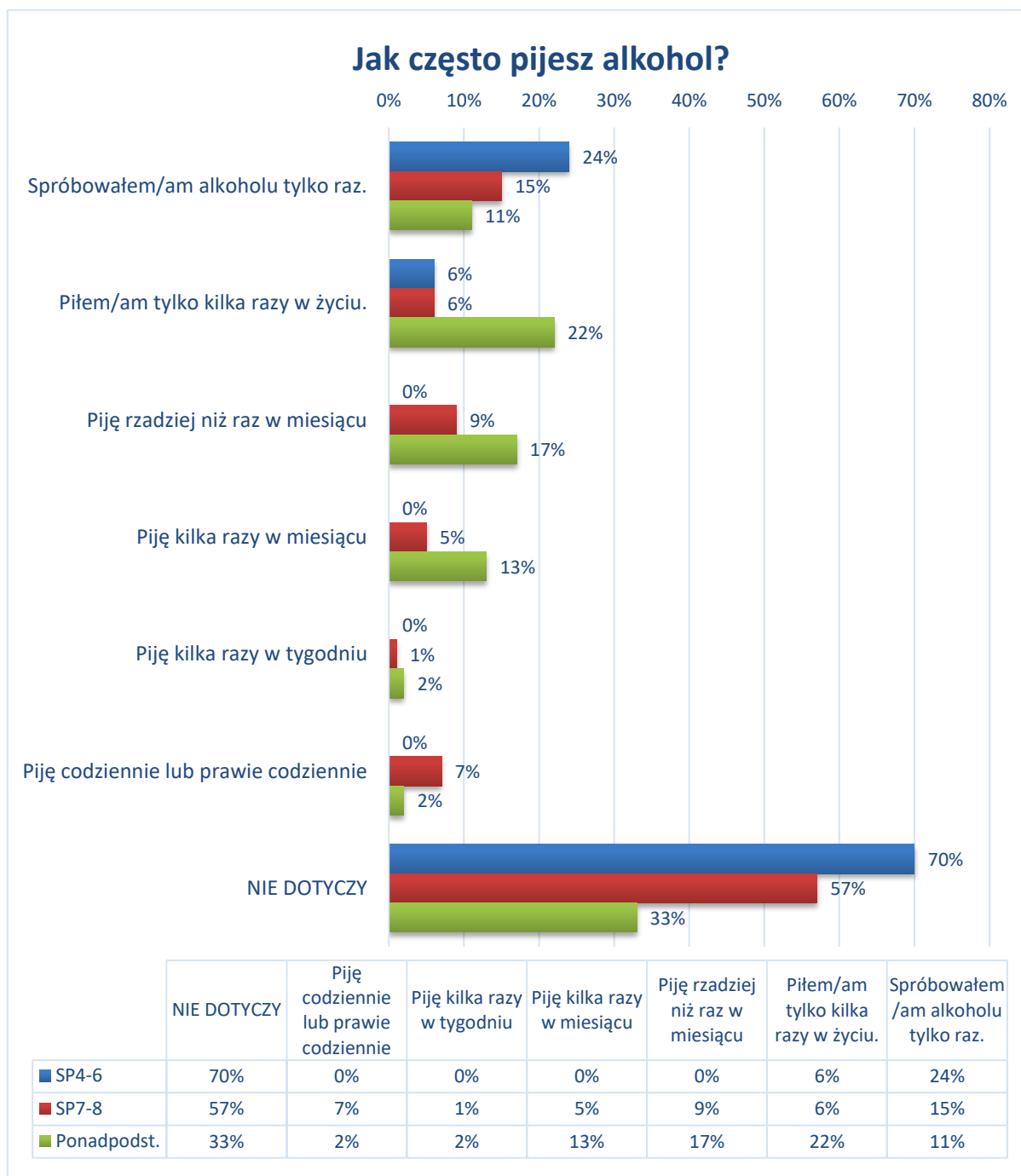
Dla oceny postaw badanych uczniów wobec alkoholu istotna jest wiedza na temat, jaką opinię mają uczniowie na temat jego spożywania. Tylko 2% uczniów SP 4-6 przyznało, że spożywanie alkoholu w ich wieku jest normalne. Wraz z wiekiem wzrasta tolerancja uczniów na podejmowanie prób picia alkoholu. 10% uczniów SP 7-8 i 14% uczniów szkół ponadpodstawowych, odpowiedziało, że to normalne dla ich okresu rozwoju. 63% uczniów SP 4-6 zadeklarowało, że jest zdecydowanym przeciwnikiem picia alkoholu. Dla porównania, tą opcję wybrało 31% uczniów SP 7-8 i tylko 16% uczniów klas ponadpodstawowych.

Wykres 11

Ważną kwestią było dla nas to, jak często młodzi ludzie sięgają po alkohol. 24% uczniów szkół SP 4-6; 15% uczniów SP 7-8 i 11% uczniów szkół ponadpodstawowych miało jednorazowy kontakt z alkoholem. Rzadziej niż raz w miesiącu spożywanie alkoholu deklaruje 0% uczniów szkół podstawowych 4-6, 9% uczniów szkół podstawowych 7-8 i 17% uczniów klas ponadpodstawowych. 13% uczniów szkoły ponadpodstawowej deklaruje, że pije alkohol kilka razy w miesiącu. Odsetek uczniów, których ta kwestia nie dotyczy, zgodnie

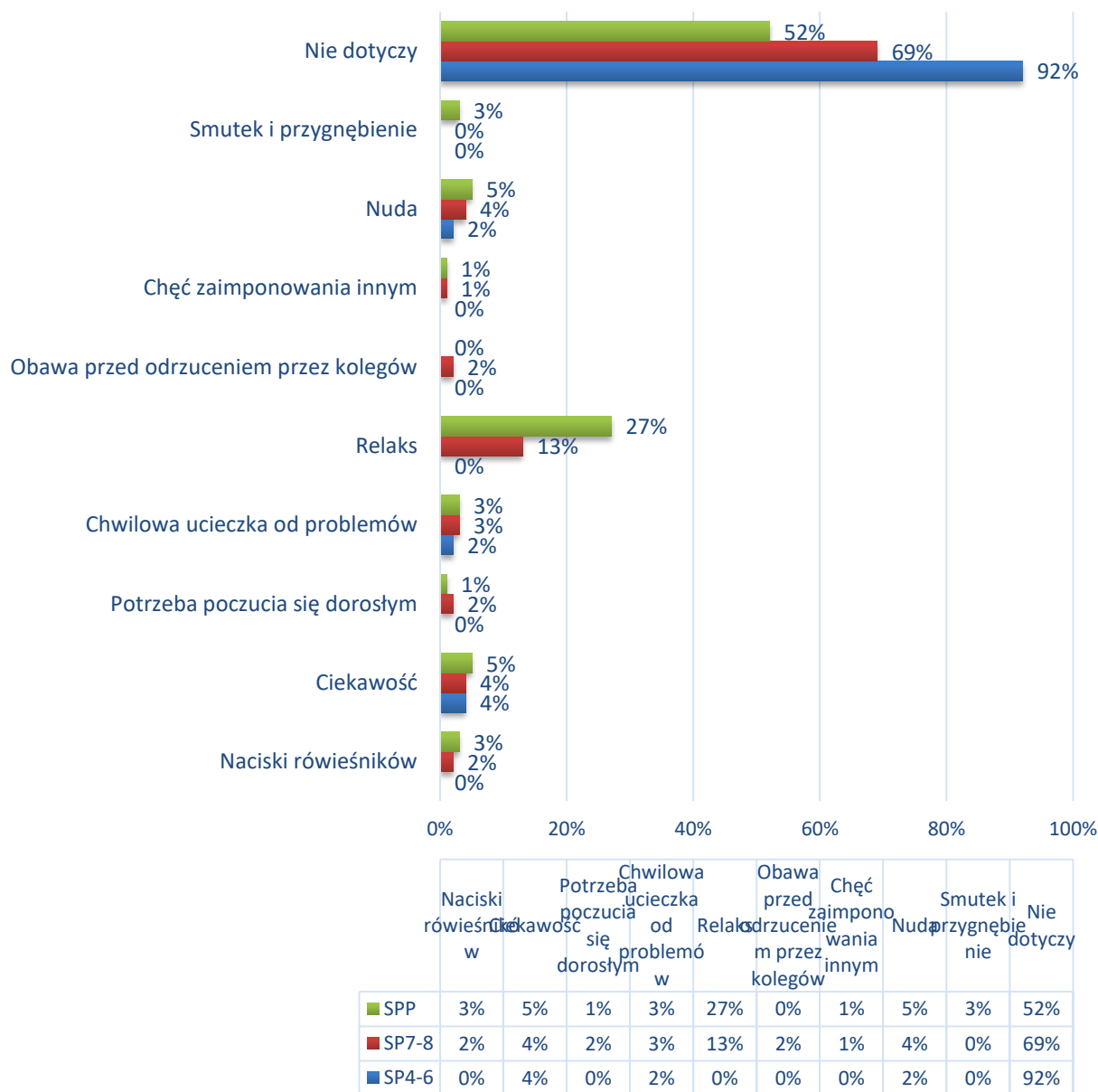
z oczekiwaniami, zmniejsza się wraz z wiekiem uczniów: SP 4-6 – 70%, SP 7-8 – 57%, SPP – 33%.

Wykres 12

Nie tylko częstotliwość, ale także powody sięgania przez uczniów po alkohol są bardzo ważne przy projektowaniu działań profilaktycznych. 92% uczniów SP 4-6, 69% uczniów SP 7-8 i 52% uczniów SPP wskazało, że to pytanie ich nie dotyczy. Najbardziej popularnymi odpowiedziami są relaks oraz nuda.

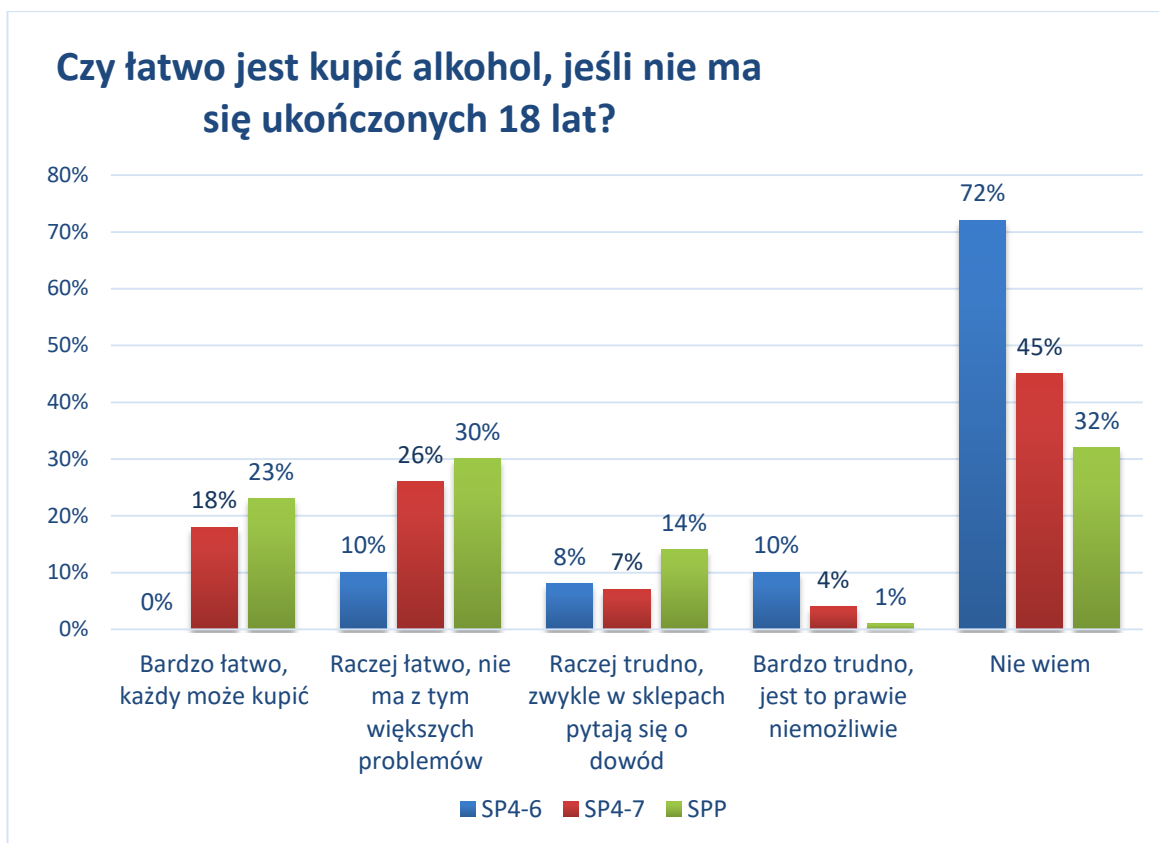
Z jakich powodów najczęściej sięgasz po alkohol? (pytanie wielokrotnego wyboru)

Wykres 13

Kolejnym ważnym pytaniem, na które odpowiadali uczniowie było to dotyczące subiektywnej oceny dostępności alkoholu dla osób poniżej 18 roku życia.

Pokazane poniżej wyniki sugerują, że 72% uczniów SP 4-6, 45% uczniów SP 7-8 i 32% uczniów szkół ponadpodstawowych nie wie, czy da się kupić alkohol, gdy nie ma się ukończonych 18 lat. Może to sugerować, że ta część uczniów nigdy nie podejmowała próby nabycia alkoholu. Raczej łatwy i bardzo łatwy zakup alkoholu deklaruje: 10% uczniów SP 4-6; 44% uczniów SP 7-8 i 53% uczniów SPP.

Wykres 14

5. Stan zasobów w sferze rozwiązywania problemów alkoholowych na terenie gmina Bogatynia.

Na terenie gminy Bogatynia funkcjonuje wiele organizacji wspierających działania w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom i pomocy rodzinie. Należą do nich:

5.1. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Bogatyni.

Do zadań GKRPA należy m.in. inicjowanie lokalnych działań dotyczących problematyki uzależnień, podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia

o zastosowaniu wobec osób uzależnionych od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu. Komisja ma możliwość przeprowadzania rozmów z ofiarami, sprawcami oraz świadkami przemocy w rodzinie, a także powiadamiania policji lub zawiadamiania prokuratury o popełnieniu przestępstwa znęcania się. GKRPA jest również uprawniona do zakładania Niebieskich Kart. Wynagrodzenie członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wynosi 7% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw w danym kwartale. Przysługuje ono za uczestnictwo w posiedzeniu komisji lub jej zespołów raz w miesiącu, niezależnie od ilości odbytych posiedzeń.

5.2. Ośrodek Rozwiązywania Problemów Uzależnień i Pomocy Rodzinie w Bogatyni.

Osoby uzależnione i członkowie ich rodzin mogą korzystać z działań informacyjno-konsultacyjnych oraz z konsultacji psychologicznych. Mają także możliwość uczestniczenia w grupach edukacyjno-wspierających (oddzielnie dla osób uzależnionych i dla dorosłych członków ich rodzin). Ośrodek organizuje dla osób utrzymujących dłuższą abstynencję weekendowe, wyjazdowe treningi umiejętności służących trzeźwieniu. Klienci Ośrodka mogą dodatkowo uczestniczyć w grupach samopomocowych (1 raz w tygodniu – przez długi, nawet wieloletni okres). Dla osób uwięzionych w przemoc domową prowadzone są indywidualne oraz grupowe zajęcia edukacyjno-wspierające (1 raz w tygodniu) oraz treningi zastępowania agresji (1 raz w tygodniu).

Harmonogram pracy Ośrodka Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień i Pomocy Rodzinie ul. Żołnierzy II Armii Wojska Polskiego 14, 59-920 Bogatynia, tel. (075) 77-25-293

Dzień	Poniedziałek	Wtorek	Środa	Czwartek	Piątek
Punkt Informacyjno-Konsultacyjny ds. Rozwiązywania Problemów Uzależnień i Pomocy Rodzinie.	7:30 -17:00	7:30 -15:30	7:30-15:30	7:30 -15:30	7:30-14:00

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.					
--	--	--	--	--	--

Tabela nr 26

Harmonogram konsultacji i terapii w ramach działania Ośrodka Rozwiązywania Problemów Uzależnień i Pomocy Rodzinie.

Godziny	Poniedziałek
15:00-19:00	Konsultacje specjalistyczne dla osób z problemem: - uzależnienia od alkoholu, - uzależnienia od środków psychoaktywnych, - uzależnień behawioralnych. Konsultacje dla sprawców przemocy w rodzinie – Trening Zastępowania Agresji. Grupa wsparcia dla osób uzależnionych od narkotyków.
16:00–19:00	Konsultacje specjalistyczne dla osób uzależnionych od alkoholu, środków psychoaktywnych.
Godziny	Wtorek
16:00-19:00	Grupa edukacyjno – wspierająca dla osób uzależnionych od alkoholu.
16:30-19:30	Konsultacje psychologiczne.
Godziny	Środa
15:30-17:00	Konsultacje specjalistyczne dla rodzin osób uzależnionych.
17:00-18:30	Grupa edukacyjno – wspierająca dla rodzin osób uzależnionych.
Godziny	Czwartek
16:00-18:00	Grupa edukacyjno – wspierająca dla osób uzależnionych od alkoholu.
18:00-19:00	Konsultacje specjalistyczne dla osób z problemem: uzależnienia od alkoholu, uzależnienia od środków psychoaktywnych, uzależnień behawioralnych.
16:00-19:00	Pomoc edukacyjno-wspierająca dla ofiar przemocy domowej.

Tabela nr 27

Dyżury psychologów w placówkach oświatowych na terenie Gminy Bogatynia:

Marta Gebauer

NAZWA SZKOŁY	ADRES SZKOŁY	DZIEŃ	GODZINY PRACY
Szkoła Podstawowa Nr 5 w Bogatyni.	59-920 Bogatynia, ul. Młodych Energetyków 24	środa	08:00 – 10:00
Szkoła Podstawowa w Opolnie Zdroju.	59-920 Opolno Zdrój, ul. Świerczewskiego 7 a	piątek	11:00 – 13:00

Szkoła Podstawowa w Działoszynie.	59-920 Bogatynia, Działoszyn 33	poniedziałek	09:00 – 11:00
Szkoła Podstawowa w Porajowie.	59-920 Porajów, ul. Górnicza 1 c	czwartek	09:00 – 11:00

Tabela nr 28

Tomasz Dudziński

NAZWA SZKOŁY	ADRES SZKOŁY	DZIEŃ	GODZINY PRACY
Szkoła Podstawowa Nr 1 w Bogatyni.	59-920 Bogatynia, Plac Bohaterów W-wy 1	środa	13:00 -15:00
Szkoła Podstawowa Nr 3 w Bogatyni.	59-920 Bogatynia, ul. Wyczółkowskiego 42a	poniedziałek	13:00 - 16:00
Szkoła Podstawowa Nr 4 w Bogatyni.	59-920 Bogatynia, ul. Chopina 15	wtorek	14:00 - 16:00
Liceum Ogólnokształcące w Bogatyni.	59-920 Bogatynia ul. Żołnierzy, II AWP 5	środa	16:00 - 17:00
BOPSiWR	59-920 Bogatynia ul. Żołnierzy, II AWP 14	wtorek	16.30 - 19.30

Tabela nr 29

5.3. Grupy samopomocowe.

Uczestnicy grup samopomocowych (AA i Al-Anon) w oparciu o własne doświadczenia wspólnie starają się radzić sobie z trudnościami dotyczącymi ich samych oraz ich bliskich.

5.4. Komisariat Policji w Bogatyni.

Jeśli chodzi o przeciwdziałania uzależnieniom to Policja realizuje w tym obszarze zadania takie jak: kontrole punktów sprzedaży alkoholu, wnioski do komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, wywiady środowiskowe, kontrole trzeźwości wśród kierowców, działania profilaktyczne, kontrole zakazu spożywania alkoholu w miejscach publicznych.

5.5. Bogatyński Ośrodek Pomocy Społecznej i Wsparcia Rodziny.

Do zadań OPS należy m.in.:

- praca socjalna z rodzinami, w których występuje alkoholizm, narkomania, przemoc w rodzinie (m.in. możliwość zakładania Niebieskich Kart) i inne problemy społeczne,
- motywacja do podjęcia leczenia i udziału w programach korekcyjnych.

5.6. Profilaktyka.

Działania profilaktyczne w szkołach realizowane są przez zatrudnionych tam pedagogów i wychowawców. Przedstawiciele każdej ze szkół mają ukończone szkolenie w zakresie metod psychokorekcyjnych przygotowujących ich do samodzielnej pracy z młodzieżą w zakresie profilaktyki uzależnień. Pracownicy Ośrodka będą uczestniczyć, zgodnie z zapotrzebowaniem, w szkoleniach kadry pedagogicznej w obszarze działań profilaktycznych lub bezpośrednio prowadzić programy.

Celem programów profilaktycznych realizowanych w bogatyńskich szkołach jest dostarczenie podstawowych wiadomości o środkach uzależniających i uzależnieniach oraz nauka umiejętności ułatwiających życie bez alkoholu.

W naszej gminie realizowany jest także zimowy oraz letni wypoczynek dzieci i młodzieży połączony z oddziaływaniami profilaktycznymi.

5.7. Zasoby pozagminne działające na rzecz gminy.

W gminie Bogatynia oprócz gminnych instytucji pomocowych działają specjalistyczne ośrodki pomocowe na rzecz osób wymagających wsparcia organizowane przez samorząd powiatowy i instytucje państwowe.

5.7.1. Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Bogatyni.

Poradnia udziela pomocy psychologiczno - pedagogicznej dzieciom, młodzieży oraz rodzicom. Pomoc ta ma charakter wszechstronny, ukierunkowana jest m.in. na dzieci i młodzież z grup ryzyka. Istotne są także oddziaływania na rzecz wspomagania wychowawczej funkcji rodzin. Wśród zadań realizowanych przez Poradnię znajduje się oczywiście także diagnoza i terapia członków rodzin z problemem alkoholowym.

5.7.2. Sąd Rejonowy w Zgorzelcu.

Do zadań sądu należy m.in.:

- orzekanie o obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu,
- ustanawianie nadzoru kuratora sądowego.

5.7.3. Prokuratura Rejonowa w Zgorzelcu.

Zadania prokuratury to m.in.:

- czuwanie nad ściganiem przestępstw związanych ze spożyciem lub handlem alkoholem i narkotykami,
- wnioskowanie do sądu o zobowiązanie do leczenia odwykowego.

5.7.4. Oddział Leczenia Uzależnień w Sieniawce.

Z gminą Bogatynia współpracuje dysponujący 35 miejscami (w tym kobiecymi) oddział odwykowy (wchodzący w skład WS SPZOZ w Zgorzelcu). Realizowany jest tam terapeutyczny program leczenia odwykowego. Zajęcia odbywają się w godz. 8.00–20.00. Prowadzone są przez specjalistów oraz instruktorów terapii uzależnień. Program leczniczy charakteryzuje się coraz większą skutecznością, czego dowodem są cykliczne spotkania byłych pacjentów utrzymujących trwałą abstynencję gromadzące coraz szersze rzesze uczestników.

Personel oddziału posiada wykształcenie kierunkowe zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej oraz zaleceniami Rady ds. Potwierdzania Kwalifikacji Zawodowych dla Osób Prowadzących Terapię Uzależnienia i Współuzależnienia. Pacjenci gminy Bogatynia uczestniczą także w mitingach grupy AA „Szóstka” odbywających się na terenie oddziału.

6. Analiza SWOT.

Aby skutecznie zaplanować strategię przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz uzależnieniom niezbędne jest przyjrzenie się zasobom oraz zagrożeniom jakie występują na terenie i w obszarze planowanych działań.

6.1. Analiza SWOT – opis metody.

Nazwa SWOT to akronim utworzony z pierwszych liter wyrazów: **S** – strengths (silne strony, atuty), **W** – weaknesses (słabe strony), **O** – opportunities (szanse), **T** – threats (zagrożenia).

Analiza SWOT pozwala na uporządkowanie czynników mających wpływ na rozwój danej Jednostki Samorządu Terytorialnego (JST).

W pracy nad SWOT można wyróżnić dwa etapy.

Etap pierwszy to pogrupowanie wszystkich zdiagnozowanych czynników mających wpływ na rozwój na pozytywne i negatywne.

Etap drugi obejmuje podział czynników pozytywnych (plusów) i barier (negatywów) na wewnętrzne i zewnętrzne.

Specyfika analizy dla JST wskazuje, że za czynniki wewnętrzne powinno się uznawać tylko te, na które dana jednostka ma wpływ, nie zaś wszystkie, które znajdują się na obszarze gminy. W takim ujęciu np. położenie gminy na szlaku architektury drewnianej będzie pozytywem, ale zewnętrznym (czyli szansą).

Oba etapy prac prowadzą do analizy obejmującej następujące wymiary: pozytywny i negatywny, zewnętrzny i wewnętrzny (tabela nr 27)¹³

Aspekty pozytywne	Wewnętrzne aspekty rozwoju		Aspekty negatywne
	S – strengths (silne strony)	W – weaknesses (słabe strony)	
	O – opportunities (szanse)	T – threats (zagrożenia)	
	Zewnętrzne aspekty rozwoju		

Tabela nr 30

Silne strony	Słabe strony
Dobrze przygotowana merytorycznie kadra specjalistów pracująca w obszarze uzależnień i przemocy w rodzinie.	Brak działania organizacji pozarządowych działających w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy domowej na terenie gminy Bogatynia.
Gotowość kadry specjalistów do podnoszenia swoich kwalifikacji zawodowych.	Funkcjonowanie w społeczności lokalnej negatywnych stereotypów dotyczących ofiar przemocy domowej.
Gotowość kadry specjalistów do podejmowania superrewizji klinicznych.	Brak zaplecza umożliwiającego skuteczne przeprowadzenie eksmisji sprawców przemocy.
Współpraca z lokalnymi mediami pod kątem	Brak „profilaktyków” w placówkach

¹³ <http://samorzad.nid.pl/narzedzia/analiza-swot-opis-metody/>

działań profilaktyki informującej o zagrożeniach płynących ze spożywania alkoholu oraz przeciwdziałaniu przemocy domowej.	oświatowych.
Rozwinięta baza pomocy socjalnej gminy.	Brak Streetworkerów pracujących z młodzieżą na terenie miejskich osiedli.
Współpraca instytucji samorządowych w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie.	Wtórna wiktymizacja ofiar przemocy spowodowana działaniami służb pomocowych.
Duże zaangażowanie oraz doświadczenie funkcjonariuszy Policji w zakresie prowadzenia procedury „Niebieskiej Karty”.	Brak zaplecza socjalnego dla matek doświadczających przemocy ze strony partnerów.
Duża kateria działań pomocowych dla osób potrzebujących wsparcia na terenie gminy Bogatynia.	Brak świetlic socjoterapeutycznych na osiedlach oraz w sołectwach gminy Bogatynia.
Rzetelna oraz cykliczna lokalna diagnoza problemów związanych z uzależnieniem.	Mała ilość rekomendowanych programów profilaktycznych w placówkach oświatowych.
Wsparcie finansowe (tzw. korkowe) na działania pomocowe dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Dofinansowanie szkoleń dla kadry specjalistów pracującym w obszarze pomocowym.	Brak długofalowych działań w szkole w zakresie przeciwdziałania przemocy w placówkach oświatowych.

Tabela nr 31

Szanse	Zagrożenia
Funkcjonowanie ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z 26 października dnia 1982r. z późn. zm.	Stale poszerzająca się skala patologii społecznej. Negatywne wzorce zachowań społecznych funkcjonujące w przestrzeni publicznej.
Wprowadzenie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z dnia 29 lipca 2005r.	Negatywne stereotypy dotyczące przemocy domowej. Pogłębiająca się „samotność” rodzin dotkniętych przemocą domową. Brutalizacja kultury w mass mediach. Negatywny stereotyp ofiary przemocy. Nie wystarczająca ilość wyspecjalizowanych placówek działających w obszarach przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Poczucie bezkarności sprawców przemocy.
Ustawowy obowiązek powoływania Zespołów Interdyscyplinarnych ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie	Poza ustawowym obowiązkiem powoływania Zespołów brak ustawowego zabezpieczenia wsparcia finansowego ze strony Państwa na działalność ZI ds. PP w R.
Zwiększenie ilości podmiotów mogących	Niewystarczająca wiedza społeczna

wszczynać procedurę „Niebieskiej Karty”.	odnośnie instytucji działających w obszarze przeciwdziałania przemocy na terenie gminy, powiatu.
Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 4 sierpnia 2016r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2016-2020 (Dz. U. z 2016r., poz. 1492).	Mała świadomość obywateli o istnieniu Narodowego Programu Zdrowia. Bierność społeczna dotycząca przeciwdziałania przemocy, marginalizowanie zjawiska narkomanii, alkoholizmu.
Ustawowy obowiązek tworzenia gminnych systemów przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	Mało inicjatyw oddolnych wspierających systemy środowiskowe związane z przeciwdziałaniem uzależnień, przemocy domowej.
Przyjęcie Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie	Brak generalizowania założeń programowych na niższe szczeble samorządowe i społeczne.

Tabela nr 32

7. Najważniejsze problemy związane ze spożywaniem alkoholu.

Wiele osób sięga po alkohol nie zdając sobie sprawy z zagrożeń oraz skutków ubocznych jakie niesie za sobą spożywanie tej używki.

7.1. Szkody zdrowotne i rozwojowe występujące u młodych Polaków spowodowane alkoholem.

Eksperci sądzą, że nadużywanie alkoholu jest główną przyczyną zgonów i inwalidztwa osób w wieku 15-21 lat. Szacują również, że ok. 3% młodzieży uzależni się od alkoholu w przyszłości, ale znacznie więcej z nich jest narażonych na różne szkody związane z działaniem alkoholu: wypadki (również śmiertelne), konflikty z prawem, zachowania agresywne, większe ryzyko bycia ofiarą przestępstwa, przedwczesną inicjację seksualną, konflikty z rówieśnikami i w rodzinie, problemy z nauką, sięganie po inne substancje psychoaktywne. Spożywanie alkoholu w tak młodym wieku stanowi również przyczynę zahamowania rozwoju emocjonalnego oraz zaburzeń procesu dojrzewania, jak i obniża motywację do wyznaczania sobie celów życiowych. Przede wszystkim jednak pozbawia młodego człowieka możliwości uczenia się dojrzałych metod pokonywania wszelkich życiowych trudności [22].¹⁴

¹⁴ Tamże str. 319

7.2. Szkody zdrowotne spowodowane piciem alkoholu przez dorosłych.

Na podstawie badań szacuje się, że w Polsce jest około 900 tys. osób uzależnionych od alkoholu, z czego ok. 80% to mężczyźni. Uzależnienie jest zaburzeniem bio-psychiczno-społecznym. Powoduje zmiany w funkcjonowaniu fizjologicznym, psychologicznym i poznawczym. Jest przyczyną wielu poważnych chorób, (m.in.: zapalenie lub marskość wątroby [26], zapalenie trzustki, polineuropatia alkoholowa, przewlekłe psychozy alkoholowe, czy alkoholowy zespół psychoorganiczny), a także powoduje dezorganizację życia społecznego osób uzależnionych i ich rodzin. Istnieje wysoki związek między uzależnieniem a bezrobociem, niższym statusem ekonomicznym i wypadkami [27]¹⁵

7.3. Zaburzenia życia rodzinnego związane z alkoholem, w tym zjawisko przemocy w rodzinie.

Przemoc w rodzinie jest kolejnym zaburzeniem ściśle powiązanym z używaniem alkoholu. Z punktu widzenia prawa stosowanie przemocy jest przestępstwem ściganym w naszym kraju na podstawie art. 207 k.k. Większość definicji przemocy kładzie nacisk na intencjonalność wyrządzenia krzywdy, która jest dla tego zjawiska charakterystyczna.¹⁶

7.4. Wpływ nadużywania alkoholu przez dorosłych na dzieci.

Szczególnie trudna jest sytuacja dzieci, które wychowują się w rodzinie z problemem alkoholowym. Życie w takiej rodzinie zakłóca prawidłowy rozwój dziecka – emocjonalny, poznawczy i społeczny. Dzieci te doświadczają wielu trudnych dla siebie sytuacji zagrażających ich bezpieczeństwu i zdrowiu (np. przemoc). Doświadczanie ciągłego stresu niszcząco wpływa na rozwój fizyczny dziecka. Mają one trudności w dostosowaniu się do środowiska, w którym żyją, czują się gorsze, mniej wartościowe, nie potrafią zaufać i nawiązywać właściwych relacji z innymi. W rodzinie dysfunkcyjnej występuje brak prawidłowych wzorców, norm i systemu wartości, jakie dzieci powinny nabywać w procesie socjalizacji. Część z nich wynosi z domu rodzinnego utrwalone schematy zachowań i reakcji

¹⁵ Tamże str. 320

¹⁶ <http://www.h-ph.pl/pdf/hyg-2015/hyg-2015-2-314.pdf>

emocjonalnych, które później w znaczącym stopniu zakłócają ich funkcjonowanie w dorosłości. Mówimy wtedy o występowaniu u takich osób Syndromu DDA (Dorośle Dzieci Alkoholików). Powrót do stabilności takiego dziecka wymaga długotrwałych interwencji psychoterapeutycznych [30, 31, 35-37].¹⁷

7.5. Naruszenie prawa przez osoby będące pod wpływem alkoholu, w tym kierowanie pojazdem pod wpływem alkoholu.

W 2018 roku użytkownicy dróg (kierujący, piesi, pasażerowie), będący pod działaniem alkoholu, uczestniczyli w 2 779 wypadkach drogowych (8,8% ogółu wypadków), śmierć w nich poniosło 370 osób (12,9% ogółu zabitych), a 3 112 osób odniosło obrażenia (8,3% ogółu rannych). W porównaniu z rokiem ubiegłym jest to mniej wypadków o 9 (-0,3%), więcej zabitych o 29 osób (+8,5%) i mniej osób rannych o 38 (-1,2%).¹⁸

7.6. Naruszanie prawa przez osoby handlujące alkoholem.

Główne naruszenia w handlu alkoholem to przede wszystkim:

- sprzedawanie alkoholu osobom niepełnoletnim i nietrzeźwym;
- sprzedawanie alkoholu bez wymaganych zezwoleń albo wbrew warunkom określonym w ustawie;
- nielegalne reklamowanie alkoholu;
- zakłócanie porządku publicznego w miejscu sprzedaży lub okolicy w związku z nabywaniem alkoholu, jego przemytem lub nielegalną produkcją.¹⁹

7.7. Problemy alkoholowe w miejscu pracy.

W badaniach ankietowych zrealizowanych przez CBOS w 2008 roku tylko 8% badanych przyznało się do spożywania alkoholu w miejscu pracy, natomiast 16% potwierdziło, że było świadkiem spożywania alkoholu podczas wykonywania czynności zawodowych [41].

¹⁷ Tamże str. 320

¹⁸ Wypadki drogowe w Polsce w 2018 roku, Komenda Główna Policji Biuro Ruchu Drogowego, Warszawa 2019

¹⁹ <http://www.h-ph.pl/pdf/hyg-2015/hyg-2015-2-314.pdf>

Problemy te zdecydowanie wpływają na wzrastającą absencję, zmniejszenie i trudności z koncentracją, wypadkowość, obniżenie wydajności pracy oraz niewłaściwe relacje z innymi pracownikami.²⁰

7.8. Szkody ekonomiczne związane z nadużywaniem alkoholu.

Nadużywanie alkoholu związane jest silnie z wieloma wymiernymi jak i niewymiernymi kosztami społecznymi. Szacunkowe dane wymiernych kosztów nadużywania alkoholu w Unii Europejskiej w 2003 roku wynosiły 125 mld euro. Na tak ogromną kwotę składają się m.in.: opieka zdrowotna, leczenie i prewencja, szkody powstałe w wyniku przestępstw, w tym koszty działań policji, sądów i zakładów karnych, szkody wynikające z wypadków drogowych, nieobecności w pracy, zaniżona wydajność, bezrobocie. Koszty niewymierne to przede wszystkim ból, cierpienie, utrata życia. Przyznać można, że koszty związane z problemami alkoholowymi ponosi całe społeczeństwo – sięgają one bowiem do kieszeni wszystkich obywateli [40].²¹

8. Cel główny i cele szczegółowe Programu.

Do określenia konstrukcji programu niezbędne są kierunkowskazy działania, inaczej ujmując - cele programowe.

8.1. Cel główny Programu.

- Ograniczanie zdrowotnych i społecznych skutków wynikających z nadużywania napojów alkoholowych.
- Podnoszenie poziomu wiedzy mieszkańców w zakresie szkodliwości spożywania alkoholu.
- Podejmowanie działań zmierzających do zmiany struktury i wzorców spożywania napojów alkoholowych oraz prowadzenie skoordynowanych działań profilaktycznych, terapeutycznych i rehabilitacyjnych.

²⁰ <http://www.h-ph.pl/pdf/hyg-2015/hyg-2015-2-314.pdf>

²¹ Tamże str. 321

8.2. Cele szczegółowe Programu.

- Wspieranie działań edukacyjnych w zakresie szkodliwości nadmiernego spożywania alkoholu i zagrożeniach związanych z chorobą alkoholową.
- Promowanie abstynencji i postaw trzeźwościowych jako stylu życia bez używania alkoholu oraz wspieranie działań ograniczających dostępność do alkoholu.
- Prowadzenie edukacji w zakresie przeciwdziałania przemocy oraz udzielanie pomocy jej ofiarom.
- Wspieranie procesu wychodzenia z uzależnienia od alkoholu.
- Wspieranie oddziaływań umożliwiających integrację osób uzależnionych od alkoholu oraz członków ich rodzin.
- Wspieranie dostępu do działań terapeutycznych i rehabilitacyjnych dla osób zagrożonych, używających i uzależnionych od alkoholu oraz członków ich rodzin.
- Wspieranie działań mających na celu motywowanie do podjęcia leczenia odwykowego.
- Wspieranie podnoszenia kwalifikacji pracowników leczenia odwykowego.

9. Zadania Programu oraz wskaźniki ich realizacji.

Program realizowany będzie poprzez zadania zawarte w następujących działach.

9.1. Dział 1.

Podjmowanie działań w zakresie przeciwdziałania problemom uzależnień ze szczególnym uwzględnieniem problemów alkoholowych oraz promocja zdrowia i edukacja kadr. Profilaktyka uniwersalna, profilaktyka selektywna, profilaktyka wskazująca.	
Zadania	Wskaźniki
1. Realizacja dla dzieci i młodzieży programów profilaktycznych ze szczególnym uwzględnieniem programów z systemu rekomendacji.	- Liczba programów. - Ilość dzieci biorąca udział w programach.

2. Prowadzenie działań mających na celu kształtowanie wśród dzieci i młodzieży postaw trzeźwościowych i zdrowego stylu życia połączonych z zapewnieniem posiłku.	- Liczba dzieci biorących udział w działaniach.
3. Prowadzenie działań mających na celu kształtowanie postaw trzeźwościowych i zdrowego stylu życia, połączonych z organizacją zajęć rekreacyjno-sportowych dla dzieci i młodzieży lub osób dorosłych.	- Liczba zajęć rekreacyjno – sportowych. - Liczba osób biorących udział w działaniach.
4. Realizacja przedsięwzięć profilaktycznych promujących trzeźwy i bezpieczny sposób spędzania wolnego czasu, skierowanych do młodzieży szkolnej.	- Liczba realizowanych przedsięwzięć. - Liczba osób uczestniczących w przedsięwzięciach.
5. Prowadzenie świetlic socjoterapeutycznych.	- Liczba osób uczestniczących w działaniach świadczących pomoc dzieciom z rodzin z problemem alkoholowym.
6. Realizacja programów socjoterapeutycznych dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym.	- Liczba realizowanych programów. - Liczba osób uczestniczących w programach.
7. Udzielanie pomocy i wsparcia rodzicom, których dzieci są zagrożone problemem alkoholowym.	- Ilość osób korzystających z pomocy.
8. Realizacja działań upowszechniających wiedzę na temat szkód związanych z spożywaniem alkoholu, promujących zdrowy styl życia oraz abstynencję.	- Liczba realizowanych działań. - Liczba osób uczestniczących.
9. Edukacja dorosłych w zakresie szkód wynikających z picia alkoholu przez dzieci i młodzież.	- Liczba spotkań z rodzicami. - Ilość kampanii społeczno – informacyjnych.
10. Prowadzenie warsztatów umiejętności rodzicielskich przygotowujących do wychowywania dzieci bez stosowania przemocy.	- Ilość warsztatów. - Ilość osób biorących udział w warsztatach.

11. Realizacja programów edukacyjnych w zakresie umiejętności społecznych.	- Programy. - Ilość osób biorących udział w warsztatach.
12. Wspieranie kształcenia i doskonalenia zawodowego pracowników lecznictwa odwykowego, pracowników socjalnych, pedagogów szkolnych, psychologów, członków GKRPA, asystentów rodzin oraz specjalistów pracujących w obszarze pomocowym poprzez ich udział w szkoleniach, kursach, stażach, superwizjach.	- Ilość szkoleń, superwizji. - Ilość osób biorących udział w szkoleniach, superwizjach.
13. Realizacja działań profilaktycznych w okresie wypoczynku dzieci i młodzieży.	- Ilość organizowanych form wypoczynku dla dzieci. - Ilość dzieci biorących udział.
14. Realizacja X Festiwalu Kobiet - impreza cykliczna związana z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie oraz promocji zdrowego stylu życia organizowana na terenie gminy Bogatynia od 9 lat.	- Ilość osób biorących udział w imprezie. - Ilość organizacji pozarządowych wspierających festiwal.
15. Biała Wstążka – start akcji 25 listopada „Biała wstążka”. To największa ogólnoswiatowa akcja, która symbolizuje sprzeciw dotyczący przemocy stosowanej przez mężczyzn wobec kobiet.	- Ilość osób biorących udział. - Ilość instytucji zaangażowanych w akcję.
16. „Bogatyńska 10 - bieg Białej wstążki” to akcja promująca przeciwdziałanie przemocy oraz promująca zdrowy styl życia.	- Ilość osób biorących udział.

Tabela nr 33

9.2. Dział 2.

Przygotowanie i wdrożenie kompleksowego programu ograniczającego szkody wynikłe z nadużywania alkoholu.	
Podrozdział 1. - Redukcja szkód, rehabilitacja (readaptacja, reintegracja) zdrowotna, społeczna i zawodowa.	
Zadania	Wskaźniki
1. Zwiększanie dostępności świadczeń w zakresie leczenia uzależnienia od alkoholu.	- Liczba realizowanych działań. - Liczba osób uczestniczących w działaniach.
2. Realizacja działań dla osób z problemem alkoholowym mających na celu motywowanie do utrzymywania trzeźwości.	
3. Udzielanie pomocy osobom zagrożonym uzależnieniem i uzależnionych od alkoholu.	
4. Wspieranie działalności środowisk abstynenckich poprzez organizację wyjazdów trzeźwościowych dla osób uzależnionych od alkoholu i członków ich rodzin.	- Liczba realizowanych działań. - Liczba osób uczestniczących w działaniach.
5. Prowadzenie poradnictwa indywidualnego oraz terapii indywidualnej i grupowej dla ofiar przemocy w rodzinie.	
6. Diagnozowanie i badania zjawisk związanych z używaniem alkoholu.	- Liczba raportów z badań w zakresie poziomu i struktury spożycia oraz dostępności alkoholu.
Podrozdział 2. - Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych.	
Zadania	Wskaźniki
1. Wspomaganie rzeczowe podmiotów realizujących zadania Programu.	- Liczba podmiotów wspartych rzeczowo przy realizacji zadań. - Liczba udzielonych rekomendacji. - Liczba zmodernizowanych/doposażonych
2. Udzielanie rekomendacji realizatorom Programu.	

3. Wspomaganie działań w zakresie modernizacji i doposażenia obiektów sportowych, na których prowadzone będą zajęcia informacyjno-edukacyjne połączone z rozwojem fizycznym dzieci i młodzieży.	obiektów sportowych oraz prowadzonych zajęć informacyjno-edukacyjnych. - Liczba osób z problemem alkoholowym, nadużywających alkoholu oraz członków ich rodzin objętych pomocą Ośrodka
4. Wspomaganie działań ukierunkowanych na edukację, profilaktykę, trzeźwienie i terapię osób z problemem alkoholowym oraz członków ich rodzin i przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.	Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Pomocy Rodzinie w Bogatyni oraz liczba udzielonych porad.

Podrozdział 3. - Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów dotyczących reklamy napojów alkoholowych i zasad ich sprzedaży oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.

Zadania	Wskaźniki
1. Przyjmowanie zawiadomień o naruszeniu art. 131 i art. 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi i kierowanie ich do zaopiniowania przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Bogatyni.	- Liczba zawiadomień dotyczących naruszenia art. 131 i art. 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi zaopiniowanych przez Komisję.
2. Podejmowanie działań zmierzających do wszczęcia postępowania, w związku z naruszeniem art. 131 i art. 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.	- Liczba podjętych działań zmierzających do wszczęcia postępowania w związku z naruszeniem art. 131 i art. 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.
3. Występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.	

Podrozdział 4. - Wsparcie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej.

Zadania	Wskaźniki
1. Dofinansowanie działalności centrum integracji społecznej.	- Liczba osób uczestniczących w zajęciach centrum integracji społecznej. - Liczba osób, które zakończyły uczestnictwo

	w zajęciach w centrum integracji społecznej.
--	--

Tabela nr 34

10. Podmioty realizujące zadania Programu.

W realizacji zadań Programu mogą uczestniczyć:

- podmioty, o których mowa w art. 3 ustawy z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym;
- podmioty, o których mowa w art. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie;
- jednostki organizacyjne Miasta i Gminy Bogatynia w szczególności jednostki pomocy społecznej oraz oświaty i wychowania;
- jednostki zaliczane do sektora finansów publicznych;
- osoby fizyczne i prawne;
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Miasta i Gminy Bogatynia.

11. Finansowanie zadań ze środków Programu.

1. Realizacja zadań Programu finansowana będzie ze środków pochodzących z opłat za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych, w wysokości określonej w uchwale budżetowej Miasta i Gminy Bogatynia na 2020 r.

2. Koszty obsługi zadań Programu realizowane będą przez Wydział Infrastruktury Społecznej i Działalności Gospodarczej przy wsparciu Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, w tym: między innymi doposażenie stanowisk pracy poprzez zakup sprzętu komputerowego z oprogramowaniem, artykułów biurowych i papierniczych, sprzętu biurowego, literatury i czasopism specjalistycznych, kosztów ryczałtów paliwowych, udziału w szkoleniach i konferencjach oraz podnoszenia kwalifikacji.

3. Koszty podróży związane z podnoszeniem kwalifikacji oraz udziału w szkoleniach i konferencjach, o których mowa powyżej rozliczane będą według zasad obowiązujących w Urzędzie Miasta i Gminy w Bogatyni.

12. Zakładane efekty realizacji Programu.

1. Zmniejszenie na terenie miasta i gminy ilości nowych przypadków uzależnienia od alkoholu.
2. Zmniejszenie na terenie miasta i gminy ilości oraz dolegliwości problemów alkoholowych zaburzających życie rodzinne.
3. Zmniejszenie ilości spożywanego na terenie miasta i gminy alkoholu ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży.
4. Poszerzenie na terenie miasta i gminy zasobów służących profilaktyce i rozwiązywaniu problemów alkoholowych.
5. Stymulowanie na terenie miasta i gminy kontroli podaży napojów alkoholowych.
6. Wzrost świadomości społecznej w obszarach problemów uzależnień.
7. Podniesienie jakości oferowanych działań w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom i ograniczania zagrożeń społecznych.
8. Podniesienie efektywności współpracy pomiędzy instytucjami i osobami działającymi w obszarze problemów uzależnień, przemocy w rodzinie i innych zagrożeń społecznych.